

Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj
Na Jízdárně 3162/3
709 00 Ostrava

Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj v Ostravě poskytl postupem podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, níže uvedené informace, týkající se žádosti o poskytnutí metodické pomůcky k ochraně před nečinnostmi správce daně.

Otázka:

Žadatel žádá příslušný Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj v Ostravě o informaci, týkající se metodické pomůcky k ochraně před nečinnostmi správce daně, kterou vydalo GFŘ dne 19.5.2015 pod č.j. 28231/15/7100-40124-050230.

Odpověď:

Předmětnou metodiku povinný subjekt poskytl.

GFR02836915
ESS

Generální finanční ředitelství
Lazarská 15/7, 117 22 Praha 1

Sekce metodiky a výkonu daní

Č. j.: 28231/15/7100-40124-050230

Vyřizuje: Mgr. David Žákovec, Oddělení daňového procesu II
Tel.: 29685 4910
E-mail: David.Zakovec@fs.mfcr.cz
ID datové schránky: p9iwj4f

Všem finančním úřadům, vč. Specializovaného finančního úřadu (ředitelům Odboru metodiky a výkonu daní / Odboru metodiky daní, podatelům)
Odvolacímu finančnímu ředitelství (Mgr. Polákovi a podatelně)
Sekci informatiky Generálního finančního ředitelství
Odboru daní z příjmů Generálního finančního ředitelství
Odboru nepřímých daní Generálního finančního ředitelství
Odboru majetkových daní, oceňování a ostatních agend Generálního finančního ředitelství
Odboru vymáhání Generálního finančního ředitelství
Odboru evidence daní Generálního finančního ředitelství
Odboru nefiskálních agend Generálního finančního ředitelství
Na vědomí: Odborům 32 a 39 Ministerstva financí (podatelně, řediteli odboru a sekretariátu)

Metodická pomůcka k ochraně před nečinností

Generální finanční ředitelství tímto vydává metodickou pomůcku ve věci ochrany před nečinností za účelem sjednocení této problematiky.

Článek I. – Obecná charakteristika nečinnosti

1. **[zásada rychlosti]** Řízení, postup či provedení úkonu by nikdy nemělo trvat déle, než je nezbytně nutné k naplnění jeho účelu (např. k vydání rozhodnutí). Ust. § 7 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také „daňový řád“) proto přináší pro správce daní jednoznačnou podmínku, že mají postupovat bez zbytečných průtahů. Jedná se o jednu ze základních zásad správy daní (a v obdobném znění snad všech procesních předpisů upravujících postupy v rámci veřejné správy), též označovanou jakožto zásada rychlosti.
2. **[základní právo na činnost]** Zásada rychlosti má svůj základ položen již v Listině základních práv a svobod (tedy usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů). Zde je v ust. čl. 38 odst. 2 deklarováno, že každý má (mimo jiné) nárok na to, aby jeho věc byla projednána bez zbytečných průtahů. Povinnost správce daně postupovat bez zbytečných průtahů je dokonce přísnější, než jak ji vyžaduje Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (viz čl. 6 odst. 1 sdělení č. 209/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů), ta žádá „pouze“ projednání v přiměřené lhůtě.

3. **[pojem nečinnosti]** Nečinnost lze označit jako porušení zásady rychlosti. I z důvodové zprávy k daňovému řádu¹ je patrné, že institut ochrany před nečinností je koncipován jakožto možná obrana osob zúčastněných na správě daní před nedodržováním této zásady.
4. **[nečinnost ze strany správce daně]** Nečinnost může být namítána pouze vůči konání (resp. nekonání) správce daně. Za nečinnost se nepovažují průtahy řízení, které prokazatelně způsobila osoba zúčastněná na správě daní.
5. **[kde je zakotvena]** Zákonná úprava ochrany před nečinností správce daně je zakotvena v ust. § 38 daňového řádu.
6. **[pojem řízení]** Ochranu osob zúčastněných na správě daní není možné omezit pouze na řízení daňovým řádem takto označená. Tento termín je zde třeba chápat obecněji a podřadit pod něj i jiné úkony správců daně činěné dle daňového řádu, zejména pak postupy dle daňového řádu.
7. **[vztah k § 261]** Možnost využití institutu ust. § 38 daňového řádu je jedním z jiných prostředků ochrany ve smyslu ust. § 261 daňového řádu. Není přípustné podat stížnost po té, co byl vyřízen (nejčastěji odložen pro nedůvodnost) podnět na ochranu před nečinností. Na průběh vyřizování stížnosti dle ust. § 261 daňového řádu je však institut ochrany před nečinností plně aplikovatelný; je tedy přípustné se domáhat ochrany před nečinností dle ust. § 38 daňového řádu během vyřizování stížnosti.
8. **[správní žaloba]** Za podmínky, že osoba zúčastněná na správě daní bezvýsledně vyčerpala prostředky, které procesní předpis stanoví pro řízení u správního orgánu², může se tato osoba domáhat soudní ochrany před nečinností správního orgánu, dle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále také „SŘS“). Podle ust. § 80 odst. 1 SŘS je možné správní žalobu podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ve věci, v níž se žalobce domáhá ochrany, marně proběhla lhůta stanovená zákonem pro vydání rozhodnutí nebo osvědčení, a není-li taková lhůta stanovena, ode dne, kdy byl žalobcem vůči správnímu orgánu nebo správním orgánem proti žalobci učiněn poslední úkon. Řešení problematiky správní žaloby dle ust. § 79 SŘS však není součástí této metodické pomůcky.

Článek II. – Kdo může podat podnět

1. **[osoba zúčastněná na správě daní]** Daňový řád přiznává právo podání podnětu na ochranu před nečinností poměrně širokému spektru osob – všem osobám zúčastněným na správě daní, ve smyslu části druhé, Hlavy I, Dílu 2 daňového řádu.
2. **[nikoli z moci úřední]** Daňový řád nepředpokládá, že by postup ochrany před nečinností inicioval správce daně ze své vůle. Pokud nadřízený správce daně zjistí nedodržení zásady rychlosti, neměl by sám setrvávat v nečinnosti nad tímto zjištěním a čekat na podnět na ochranu před nečinností osoby zúčastněné na správě daní. Nadřízený správce daně má k dispozici celé spektrum interních postupů (vykonává řídicí a dozorní činnost), aby mohlo dojít k nápravě nežádoucího stavu i bez nutnosti vyrozumět dotčené osoby zúčastněné na správě daní, jako by tomu muselo být v případě podnětu.

¹ Sněmovní tisk 685/0, část 2/4, ev. ASPI ID: LIT32593CZ

² Tedy pro Finanční správu ČR nejčastěji právě ust. § 38 daňového řádu.

Článek III. – Nedodržení lhůt jakožto důvod k podnětu na nečinnost

1. **[obecně]** Správce daně by měl při činění jednotlivých úkonů postupovat bez zbytečných průtahů, plné využití níže uvedených lhůt by tedy nemělo být běžným standardem (správní praxí) správců daně, ale spíše situací výjimečnou s přihlédnutím k náročnosti konkrétních případů. Samotné překročení uvedených lhůt poté samo o sobě nezakládá automatickou nečinnost správce daně, ve smyslu ust. § 38 daňového řádu. Vždy je třeba posuzovat konkrétní kauzy komplexně, s přihlédnutím ke všem úkonům činěným v daných řízeních.
2. **[§ 38 odst. 1 písm. a) - zákonná lhůta]** Nedodržení zákonem stanovené lhůty pro provedení určitého úkonu ze strany správce daně je tím nejzávažnějším důvodem, kdy je přiznáno osobě zúčastněné na správě daní oprávnění podat podnět na ochranu před nečinností. Nejedná se ovšem o všechny takto stanovené lhůty. Ochrany před nečinností se nelze domáhat v případě nedodržení prekluzivní lhůty správcem daně, neboť v tomto případě dochází k zániku práva či povinnosti. Stejně tak nepřichází nečinnost správce daně ve smyslu ust. § 38 daňového řádu v úvahu ve chvíli, kdy je se zákonnou lhůtou (resp. jejím uplynutím) spojen jiný důsledek, jakkoli může k překročení takovéto lhůty dojít např. i úmyslnou skutečnou nečinností správce daně. Např. srovnej § 36 odst. 3 daňového řádu – správci daně nemůže být po uplynutí lhůty vytýkána nečinnost; pokud není v zákonem stanovené lhůtě rozhodnuto, platí, že žádosti o prodloužení lhůty bylo vyhověno.
3. **[§ 38 odst. 1 písm. b) - lhůta obvyklá]** Správní orgány jsou vázány vlastní správní praxí. Obvyklá délka lhůt pro vyřízení podání osob zúčastněných na správě daní je stanovena pro orgány Finanční správy ČR s ohledem na běžnou náročnost jednotlivých úkonů při správě daní Pokynem Ministerstva financí č. MF-4 o stanovení lhůt při správě daní.³
4. **[§ 38 odst. 1 písm. c) – bezodkladně po shromáždění podkladů]**
  - a) **[pojem bezodkladně]** Pojem „bezodkladně“ je neurčitým právním pojmem, který zákon časově přesně nevymezuje. Vodičko k určení tohoto okamžiku poskytuje judikatura ke správnímu řízení obecně, kdy: *„Předpokladem pro bezodkladné rozhodnutí správního orgánu je, aby šlo o věc jednoduchou, tj. zejména takovou, kdy je možné rozhodnout pouze na podkladě dokladů předložených účastníkem řízení, aniž by bylo třeba skutečný stav věci dále objasňovat a dokazovat. Doklady tedy musí být účastníkem řízení předloženy tak, aby z nich správní orgán mohl přesně a úplně zjistit skutečný stav věci. V opačném případě se nejedná o věc jednoduchou a správní orgán nerozhoduje bezodkladně, ale ve stanovené lhůtě 30 dnů (60 dnů ve zvlášť složitých případech), která mu umožňuje provést všechny úkony potřebné k přesnému a úplnému zjištění stavu věci.“* Synonymem k pojmu „bezodkladně“ je slovo, resp. slovní spojení „bez zbytečného prodlení“ (užité daňovým řádem v ust. § 38), pojem je však nutno vnímat v návaznosti na specifika daného případu. Pojem „bezodkladně“ je tak třeba vykládat i jako přiměřený časový úsek, přičemž onu přiměřenost je nutné vnímat ve vztahu ke složitosti řešeného případu, ať už jde o složitost skutkovou, procesní či právního posouzení.
  - b) **[bezodkladně po shromáždění]** Daňový řád zde pojem „bezodkladnosti“ spojuje s jeho faktickým naplněním dle citované judikatury, jelikož správce daně zde má

³ Č. j.: MF-111307/2013/39⁴ Viz Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 7. 2004 spis. zn. 25 Cdo 1133/2003, citovaná lhůta se netýká daňového řádu.

povinnost nikoli přímo bezodkladně vydat rozhodnutí po zahájení řízení, ale právě až po shromáždění veškerých potřebných podkladů, kterážto doba je také částečně v jeho dispozici a nesmí být ani v této aktivitě nečinný. Při výkladu pojmu bezodkladně se nelze dovolávat pouze lhůty obvyklé (viz odst. 3. tohoto článku), ale je třeba zkoumat skutečnou aktivitu správce daně v konání směřujícím k vydání rozhodnutí. Nejde tedy jen o samotnou dobu přípravy rozhodnutí, po shromáždění všech podkladů, ale zejména o to, zdali na rozhodnutí správce daně skutečně pracuje či nikoli.

5. **[§ 38 odst. 2 - lhůta obecná]** Za obecnou je možno označit lhůtu, kterážto je subsidiárně uvedena v odst. 2 ust. § 38 daňového řádu. Zde je řešena možná nečinnost správce daně pouze ve vztahu k vydání rozhodnutí. Za subsidiární je třeba tuto lhůtu považovat s ohledem na stanovení podmínky, že přichází na řadu teprve v okamžiku, kdy není možné podat podnět na ochranu před nečinností z důvodů uvedených v odst. 1 ust. § 38 daňového řádu. Tato lhůta je stanovena na tři měsíce od posledního úkonu správce daně vůči osobě zúčastněné na správě daní, či úkonu osoby zúčastněné na správě daní vůči správci daně v řízení o vydání rozhodnutí. Nejedná se tedy o lhůtu spojenou pouze s posledním úkonem v řízení, ale posledním úkonem mezi správcem daně a podatelem podnětu na ochranu před nečinností.⁵ V každém případě – to, že nebyl v posledních 3 měsících učiněn úkon vůči osobě, která podnět podala, neznamená, že správce daně je nečinný. Nečinnost je nutno posuzovat i ve vazbě na další provedené úkony.

Článek IV. – Přijetí podnětu, žádost o stanovisko

1. **[přijetí podnětu]** Podnět na ochranu před nečinností správce daně je přijat v okamžiku, kdy dojde do sféry vlivu orgánů Finanční správy České republiky. Od tohoto okamžiku je pak počítána 30 denní lhůta pro odložení podnětu (§ 38 odst. 4 daňového řádu), resp. pro přikázání zjednání nápravy (§ 38 odst. 3 daňového řádu).
2. **[podnět podán nejbližší nadřízenému správci daně]** Podnět by měl být dle zákona směřován přímo na nejbližší nadřízeného správce daně (tedy podněty směřující proti finančním úřadům na Odvolací finanční ředitelství, proti Odvolacímu finančnímu ředitelství na Generální finanční ředitelství), který je oprávněn podnět prověřit. Nejbližší nadřízený správce daně požádá správce daně, proti jehož případné nečinnosti podnět směřuje, o zaslání relevantního spisového materiálu a stanoviska k podnětu na ochranu před nečinností.
3. **[žádost o stanovisko]** V žádosti o stanovisko je vždy třeba stanovit podřízenému správci daně lhůtu, která nesmí být kratší 15 dní⁶, s výjimkou případů, kdy okolnosti vyžadují rychlejší vyřízení, např. podnět byl postoupen se zpožděním, atd. Žádost o stanovisko musí dále obsahovat e-mail na vyřizující úřední osobu (pro zaslání elektronické verze stanoviska), číslo jednací, pod kterým byl podnět zaevidován, a vymezení toho, co je žádáno k zaslání nad rámec relevantního spisového materiálu. Přílohou žádosti o stanovisko poté samozřejmě musí být stejnopis či kopie podnětu na ochranu před nečinností. Žádost o stanovisko je zasílána primárně elektronicky.

⁵ Např. tedy úkon vůči jinému správci daně, nejčastěji dožádání, jakkoli by směřoval k jednoznačnému zakončení řízení, nepostačí sám o sobě jakožto prokázání toho, že správce není nečinný.

⁶ Viz příloha č. 4 k Vymezení vnitřních lhůt k zabezpečení dodržování Pokynu č. MF-1 o stanovení lhůt při správě daní a k zabezpečení vyřízení jiných podání, u nichž lhůta k vyřízení není Pokynem č. MF-1 stanovena, č. j. 44233/12-3410-011826, ve znění opravy č. j. 49199/12-141000-011826 + písemnost č. j. 41796/14/7001-41001-011654, ze které je zřejmé, že tzv. vnitřní lhůtník, přestože je v něm zmíněn pokyn MF-1, je aplikovatelný i za účinnosti Pokynu č. MF-4

4. **[podnět podán nečinnému správci daně]** Pokud je ovšem podnět podán u správce daně⁷, proti jehož případné nečinnosti brojí, postoupí ho tento v souladu s ustanovením § 75 daňového řádu, svému nejbližší nadřízenému správci daně, o čemž samozřejmě podatele uvědomí. V souladu se zásadou hospodárnosti (§ 7 odst. 2 daňového řádu) je nezbytné zároveň s postoupením podnětu zaslat i své stanovisko⁸, kopii relevantního spisového materiálu (viz ustanovení článku V, odst. 7. tohoto dokumentu) a stejnopis či kopii uvědomění podatele o postoupení jeho podání. V případě, že je namítaná nečinnost odstraněna v době od podání podnětu do doby postoupení podnětu nečinným správcem daně, bude stanovisko obsahovat i toto sdělení, doložené příslušným dokumentem. Stanovisko spolu se spisovým materiálem musí být postoupeno do 15 dní od přijetí podnětu.
5. **[zpětvzetí podnětu]** Pokud je podnět na ochranu před nečinností správce daně vzat podatelem zpět, postupují správci daně následovně:
- a. **[podáno u nečinného správce daně]** Pokud byl podnět podán u nečinného správce a byl:
- [před stanoviskem]** vzat zpět před postoupením podnětu nadřízenému správci daně, správce daně podnět založí do spisu, o čemž nadřízeného správce daně neinformuje.
  - [po stanovisku]** vzat zpět po zaslání stanoviska, správce daně toto podání postoupí, v souladu s ust. § 75 nadřízenému správci daně, o čemž informuje podatele.
  - [po vyřízení nadřízeným správcem daně]** vzat zpět po vyřízení věci nadřízeným správcem daně, správce daně podnět založí do spisu, o čemž nadřízeného správce daně neinformuje.
- b. **[podáno u nadřízeného správce daně]** Pokud byl podnět podán u nadřízeného správce a byl:
- [před žádostí o stanovisko]** vzat zpět před odesláním žádosti o stanovisko, správce daně podnět založí do spisu, o čemž podřízeného správce daně neinformuje.
  - [po žádosti, před stanoviskem]** vzat zpět po odeslání žádosti o stanovisko, ovšem před doručením stanoviska, správce daně podnět založí do spisu a informuje (např. telefonicky) podřízeného správce daně, že už si stanovisko dále nežadá.
  - [před „rozhodnutím“]** vzat zpět po obdržení stanoviska podřízeného správce daně, ale před samotným „rozhodnutím“ ve věci, správce daně podnět založí do spisu, o čemž informuje (např. telefonicky) podřízeného správce daně.
  - [po „rozhodnutí“]** vzat zpět po vyřízení věci, správce daně podnět do spisu, o čemž podřízeného správce daně neinformuje.

Článek V. – Postup „nečinného“ správce daně

1. **[stanovisko obecně]** Jakkoli se může osoba zúčastněná na správě daní dovolávat ve svém podnětu pouze jednoho z písmen uvedených v ust. § 38 odst. 1 (resp. odstavce 2) daňového řádu, neznamená to, že se správce daně omezí ve svém stanovisku pouze na vyjádření k tomuto jednomu písmenu (odstavci). Nevypořádání se se všemi možnými důvody nečinnosti správce daně by tedy bylo značně nevhodné, jelikož by znamenalo možné opomenutí nadřízeného správce daně, vedoucí k řízení před správním soudem, místo k prostému vyřízení problému v mezích daňového řádu. Totožné bude

⁷ Nově zaveden typ písemnosti v IS ADIS „Podnět k ochraně před nečinností“

⁸ Nově zaveden typ písemnosti v IS ADIS „Postoupení podnětu k ochraně před nečinností včetně stanoviska“

postupováno, pokud podatel podnětu blíže nespecifikuje důvod nečinnosti (např. podřazením pod příslušné ustanovení § 38 daňového řádu); správce daně se ve svém stanovisku musí vyjádřit ke své (ne)činnosti obecně. Není tedy relevantní, zdali je určen odstavec, dle kterého je podnět podáván.

2. **[stanovisko k § 38 odst. 1 písm. a)]** § 38 odst. 1 písm. a) daňového řádu: „*marně uplynula zákonem stanovená lhůta, v níž měl správce daně provést úkon*“. Z důvodu dodržení zásady rychlosti je třeba, aby v případě, kdy již dokončení řízení nebrání žádné překážky, správce daně konal. Ve stanovisku je vždy nutno prokázat, nejlépe doložením patřičných důkazních prostředků, že k překročení zákonné (pořádkové) lhůty nedošlo. Tohoto je samozřejmě možné dosáhnout i odkazem na patřičné ustanovení, podle kterého se řízení vede, jež je či není limitováno lhůtou zákonnou. Pokud k překročení této lhůty došlo, je poté třeba detailně popsat, jak správce daně v řízení konal a jaké překážky mu v dokončení řízení zabránily, tedy obhájit, proč není nečinný.
3. **[stanovisko k § 38 odst. 1 písm. b)]** § 38 odst. 1 písm. b) daňového řádu „*neprovedl úkon ve lhůtě, která je pro provedení takového úkonu při správě daní obvyklá,...*“ Ministerstvo financí ve svém Pokynu č. MF-4 zohlednilo do obecných lhůt i průměrnou vytiženost správců daně. Nicméně pokud se jedná o otázku nečinnosti, nepřekročení lhůty obvyklé pro vyřízení podání nemůže být jediným argumentem správce daně v jeho stanovisku; vždy je třeba zároveň se vypořádat především s podmínkou stanovenou v § 38 odst. 1 písm. c) daňového řádu. Jinak řečeno - nelze argumentovat pouze tím, že lhůta obvyklá dosud neuplynula. V případě extrémně náročných případů je možné zažádat o prodloužení této lhůty, dle Pokynu č. MF-4, k jejímu překročení by tedy nemělo zpravidla docházet. Pokud k překročení dojde, je nutné postupovat obdobně, jako v předchozím odstavci.
Pozn.: Daňový řád de facto nepředpokládá, že kauza „leží bez povšimnutí“ u správce daně několik měsíců, a to ani z kapacitních důvodů správce daně. Též Pokyn č. MF-4 vychází z toho, že lhůty zde stanovené se odvíjejí od náročnosti celého řízení – tedy že např. odvolací řízení z důvodu jeho složitosti trvá průměrně 6 měsíců (pokud není např. rozhodováno dle § 113 odst. 1 písm. c) daňového řádu – tam je stanovena 30 denní lhůta pro vyřízení).
4. **[stanovisko k § 38 odst. 1 písm. c)]** § 38 odst. 1 písm. c) daňového řádu „*nevydal rozhodnutí bezodkladně poté, co došlo k shromáždění podkladů potřebných pro rozhodnutí.*“ Jinak řečeno - v případě shromáždění podkladů, kdy nejsou jiné relevantní důvody, pro které nelze rozhodnutí vydat, má být toto vydáno neprodleně. Tento bod je vymezen pouze na vydání rozhodnutí, u jiných úkonů se tedy neuplatní.
  - a) **[chybějící podklady]** Pokud správce daně nemá shromážděny všechny potřebné podklady, je potřeba ve stanovisku co nejpřesněji vymežit, které podklady chybí. Nemusí se však nutně jednat o detailní vymezení konkrétních podkladů (např. písemnosti číslem jednacím), postačí vymezení druhové. Musí se však zároveň jasně činit kroky k jejich obstarání. O těchto krocích je nutné nadřízeného správce daně ve svém stanovisku informovat a popsat, v jakém časovém rámci k nim přikročil. I při obstarávání podkladů je třeba postupovat kontinuálně bez ohledu na stavení lhůt, dle ust. § 34 daňového řádu.

- b) **[kapacitní důvody]** Situace, kdy správce daně má již shromážděny všechny potřebné podklady, ale nevydal své rozhodnutí pouze z kapacitních důvodů, může nastat pouze v mimořádných případech⁹.
- c) **[vyhodnocování podkladů]** Pokud v době podání podnětu k ochraně před nečinností správce daně aktuálně dokončuje vyhodnocení shromážděných podkladů a nebude již další shromažďovat, je třeba v souladu se zásadou hospodárnosti a rychlosti nutné předmětné rozhodnutí vydat neprodleně. Stanovisko vydané po vydání příslušného rozhodnutí poté již bude obsahovat informaci o vydání tohoto rozhodnutí. Nesmí však docházet k situacím, kdy by řízení, která jsou napadána podnětem k ochraně před nečinností, byla automaticky vyřizována přednostně, pouze kvůli této skutečnosti.
- d) **[složitost řízení]** Ve výjimečných případech, které svou složitostí výrazně překračují běžně řešenou problematiku, je možné, aby se správce daně dovolával právě této zvýšené náročnosti ve vztahu k tomu, že není nečinný. Tyto okolnosti je třeba ve svém stanovisku konkrétně popsat, nepostačí např. pouhý odkaz na to, že se jedná o tu či onu agendu, která je obecně složitější. V případě, že správce daně argumentuje složitostí řízení a je důvodné očekávat, že dojde (již došlo) k překročení lhůty obvyklé, je nezbytné, aby doložil, že požádal o prodloužení lhůty dle Pokynu č. MF-4, a případně i, že tato mu již byla prodloužena.
5. **[stanovisko k § 38/2]** § 38 odst. 2 daňového řádu „...*správce daně nevydal rozhodnutí, ačkoli uplynuly 3 měsíce ode dne, kdy byl učiněn vůči osobě, která podala podnět, nebo touto osobou poslední úkon v řízení, kterého se předpokládána nečinnost týká.*“ Viz ustanovení článku III. odst. 5. tohoto dokumentu. Ve stanovisku postačí uvést datum posledního relevantního kontaktu správce daně a osoby zúčastněné na správě daní podávající podnět na ochranu před nečinností a přiložit do spisového materiálu dokumenty toto prokazující. Písm. d) předchozího odstavce se užije obdobně. Pokud k překročení této lhůty došlo, je poté opět třeba detailně popsat, jak správce daně v řízení konal a jaké překážky mu v dokončení řízení zabránily, tedy za předpokladu, že nechce být označen jako nečinný.
6. **[identifikace]** Pokud je stanovisko zasíláno na základě žádosti nejbliže nadřízeného správce daně, bude vždy ve stanovisku uveden odkaz na číslo jednací této žádosti, číslo jednací, pod kterým je podnět u nadřízeného správce daně evidován a jméno vyřizující osoby nadřízeného správce daně.
7. **[spisový materiál]** Ke stanovisku přiloží správce daně adekvátní část spisového materiálu, který bude v kopii¹⁰, pokud nebude žádáno jinak. Pokud to je v technických možnostech správce daně, bude stanovisko, včetně spisového materiálu, zasláno primárně elektronicky.
8. **[plná moc]** Pokud spis obsahuje účinnou plnou moc, která je ve věci relevantní, bude její kopie vždy součástí postupovaného spisového materiálu.
9. **[stanovisko e-mailem]** Pokud je stanovisko zasíláno na základě žádosti nejbliže nadřízeného správce daně, bude vyřizujícím referentem (či jinou určenou osobou) zaslána jeho elektronická verze v elektronické formě pořízené příslušným textovým

⁹ Soudní praxe neuznává nedostatečné personální zabezpečení za důvod vylučující nezákonnou nečinnost, proto situace, kdy k ní bude přihlédnuto v rámci postupu ověřujícím nečinnost, by měly být opravdu mimořádného charakteru. Např. živelná katastrofa, podjatost či pracovní neschopnost většiny úředních osob správce daně, atp.

¹⁰ S výjimkou postoupení podání, kdy podání bude samozřejmě vždy v originále.

editorem (nejlépe bezodkladně po schválení či podepsání oprávněnou úřední osobou) současně i na e-mail vyřizující úřední osoby nejbližší nadřízeného správce daně. Přílohou takového e-mailu bude i spisový materiál, pokud je zasílán elektronicky (viz odst. 7 tohoto článku).

Článek VI. – Postup nejbližší nadřízeného správce daně

1. **[podklady]** Nejbližší nadřízený správce daně vychází z informací uvedených ve stanovisku; není oprávněn si „domýšlet“ žádné důvody (ať pro, či proti nečinnosti), které nevyplynou ze stanoviska podřízeného správce daně, z příloženého spisového materiálu nebo z jiných jemu dostupných zdrojů. Samozřejmě může nejbližší nadřízený správce daně žádat po podřízeném správci daně doplnění stanoviska či vyjádření se k dalším zjištěným skutečnostem, pokud to uzná za vhodné.
2. **[posouzení podnětu]** Postup nejbližší nadřízeného správce daně při hodnocení informací získaných během prošetřování možné nečinnosti podřízeného správce daně nelze přesně unifikovat. Nedochozí zde totiž k situaci, že při naplnění důvodů uvedených v některém z písmen odst. 1 ust. § 38 daňového řádu, případně jeho odst. 2, je podřízený správní orgán automaticky možné označit za nečinný. Každou situaci je třeba posuzovat individuálně, dle konkrétních skutkových okolností. Odložení podnětu na ochranu před nečinností opravňuje osobu zúčastněnou na správě daní, která podnět podala, k uplatnění správní žaloby.
3. **[k jakému okamžiku]** Nečinnost podřízeného správce daně je třeba posuzovat k okamžiku, kdy o ní nejbližší nadřízený správce daně „rozhoduje“ – tedy k okamžiku vydání příkazu ke zjednání nápravy nebo vyzoomění o odložení podnětu k ochraně před nečinností správce daně.
4. **[vyrozumění vždy]** Nejbližší nadřízený správce daně vyzoomí¹¹ daňový subjekt o výsledku jeho šetření vždy. V případě příkazu ke zjednání nápravy vyzoomí nejbližší nadřízený správce daně osobu zúčastněnou na správě daní společně s jeho vydáním. Kopii vyzoomění vždy obdrží na vědomí i podřízený správce daně, jehož nečinnost byla namítána.
5. **[vyrozumění přiměřené]** Vyzooměním nesmí nikdy nejbližší nadřízený správce daně (resp. jeho úřední osoby) porušit povinnost zachovávat mlčenlivost¹², to zejména s ohledem na to, že okruh možných osob, které jsou oprávněny podat podnět k ochraně před nečinností, může být značně širší, než okruh osob, kterým je oprávněn správce daně určitou informaci podat.
6. **[odložení]** Nejbližší nadřízený správce daně podnět odloží, pokud jej neshledá důvodným. O odložení podnětu není třeba sepisovat úřední záznam nebo vydávat rozhodnutí. Správce daně se v takovém případě vyjádří ke všem důvodům nečinnosti (tedy dle § 38 odst. 1 písm. a) až c), příp. odst. 2). Ve vyzoomění budou shrnuty také všechny důvody, pro které podávala osoba zúčastněná na správě daní podnět k ochraně před nečinností. Pokud byl některý z důvodů dle ust. § 38 odst. 1 či 2 naplněn, ale nejbližší nadřízený správce daně dojde k názoru, že se nejedná o opomenutí uložených povinností – tedy o nečinnost, klade důraz na přezkoumatelné odůvodnění výsledku svého šetření. Je-li důvodem odložení podnětu skutečnost, že podřízený správce daně dosud neshromáždil

¹¹ Formu vyzoomění zvolil jako „Dokument v daňovém a správním řízení“, dle metodického postupu č. 1/2014 generálního ředitele.

¹² Ust. § 9 odst. 1 daňového řádu, konkretizováno v ust. § 52 daňového řádu

podklady potřebné k rozhodnutí, uvede se ve vyzoomění i informace o tom, které podklady dosud chybí.

7. **[lhůta k vyzoomění o odložení]** Vyzoomění je třeba osobě zúčastněné na správě daní, která podala podnět k ochraně před nečinností, zaslat (tedy podepsat oprávněnou úřední osobou a učinit úkon k jeho doručení) do 30 dní od přijetí podnětu.
8. **[příkaz k nápravě]** Shledá-li nejbliže nadřízený správce daně podnět důvodným, přikáže¹³ podřízenému správci daně, aby neprodleně, nejpozději však do 30 dní od vydání příkazu, zjednal nápravu. Příkaz bude přesně určovat, v čem má náprava spočívat, ne však způsob konkrétního řešení situace, který je stále na posouzení podřízeného správce daně¹⁴. Příkaz musí být vydán do 30 dní od obdržení podnětu na ochranu před nečinností. V případě, že je správci daně přikázáno zjednat nápravu (byl tedy shledán nečinným), informuje neprodleně po napravení tohoto stavu o tomto nejbliže nadřízeného správce daně, který příkaz vydal.¹⁵
9. **[nenapraveno]** Nejbliže nadřízený správce daně sleduje činnost podřízeného správce daně, a pokud ten do 30 dní od přijetí příkazu ke zjednání nápravy tuto nezjedná, musí přistoupit k bezodkladnému řešení nejbliže nadřízený jakožto příkazující správce daně. Jediným možným způsobem, jak co nejvíce dostát zásadám rychlosti a hospodárnosti, je atrahovat na sebe daně řízení, nejbliže nadřízený správce daně je již s řízením seznámen, nemělo by dojít k výrazným časovým prodlevám. Takovouto situaci je pak nutné řešit pracovněprávně i organizačně s příslušnými úředními osobami podřízeného správce daně.

Článek VII. – Účinnost

Tato metodická pomůcka je účinná od 1. 6. 2015.

Ing. Jiří Fojtík
ředitel sekce

¹³ Formu příkazu zvolí jako „Interní sdělení“, dle metodického postupu č. 1/2014 generálního ředitele.

¹⁴ Např. vydat rozhodnutí o odvolání, nikoli však již zda vyhovět či nevyhovět.

¹⁵ Formu informace zvolí jako „Interní sdělení“, dle metodického postupu č. 1/2014 generálního ředitele.

Elektronicky podepsáno
19.05.2015
Ing. Jiří Fojtík
ředitel sekce